

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

BOSNIAKISKA ISLAMISKA SAMFUNDET
ISLAMSKA ZAJEDNICA BOŠNJAKA U ŠVEDSKOJ

ILMIHAL

4

BOSNIAKISKA ISLAMISKA SAMFUNDET
ISLAMSKA ZAJEDNICA BOŠNJAKA U ŠVEDSKOJ

SADRŽAJ

ESMAU-L-HUSNA, ALLAHOVA LIJEP A IMENA	3
IBRAHIM, A.S.	4
PORODICA U ISLAMU	5
POS LANIKOVA, A.S., PORODICA I ASHABI	6
PRIJATELJSTVO	7
SURA EL-KADR	8
MUSA, A.S.	9
MUDŽIZE	10
VRIJEDNOST UČENJA	11
DŽUMA-NAMAZ	12
TERAVIH-NAMAZ	13
DŽENAZA I BAJRAM-NAMAZ	14
RADNJE KOJE KVARE NAMAZ	15
ZIKR I DOVA POSLIJE NAMAZA	16
VAŽNOST DŽEMATA I DŽAMIJE	18
NAKLANJAVANJE PROPUŠTENIH NAMAZA	19
SURA 'ASR	20
GUSUL	20
TEJEMMUM	21

NYKTERHETS RÖRELSENS
BILDNINGSVERKSAMHET

Izdavač:

Islamska zajednica Bošnjaka u Švedskoj
Adresa: Åkerssjövägen 10, 46153 Trollhättan
Tfn: 0520 499064 Mobil: 076 310 2447
E mail: kontakt@izb.se
www.izb.se

ESMAU-L-HUSNA ALLAHOVA LIJEPA IMENA

Esmau-l-husna su Allahova, dž.š., lijepa imena, kojih ima 99. Allahova, dž.š., imena nam služe da Ga preko njih spoznajemo, i da Ga dozivamo.

Muhammed, a.s., je rekao:

„Uistinu Allah ima devedest i devet imena, pa ko ih shvati (to jeste nauči ih, razumije njihova značenja i bude se ponašao po njima), ući će u džennet!“

Vlastito Božije ime je Allah. Ono označava Stvoritelja svega što postoji.

Pored ovog imena, u Kur'anu i Hadisu spominju se i druga Allahova imena:

الله ALLAH								
الرَّحْمَنُ	الرَّحِيمُ	الْمَلِكُ	الْقُدُّوسُ	السَّلَامُ	الْمُؤْمِنُ	الْمُهَيِّمُ	الْعَزِيزُ	الْجَبَّارُ
Rahman	Rahim	Melik	Kuddus	Selam	Mu'min	Muheymin	Aziz	Cebbar
الْمُنْكَبِرُ	الْخَالِقُ	الْبَارِئُ	الْمُصَوِّرُ	الْغَفَّارُ	الْقَهَّارُ	الْوَهَّابُ	الرَّزَّاقُ	الْفَتَّاحُ
Mutekabbir	Halk	Bari	Musavvir	Gaffar	Kahhar	Vehhab	Rezzak	Fettah
الْعَلِيمُ	الْقَابِضُ	الْبَاسِطُ	الْخَافِضُ	الرَّافِعُ	الْمُعِزُّ	الْمُذِلُّ	السَّمِيعُ	الْبَصِيرُ
Alim	Kabiz	Basit	Hafid	Rafiu	Muizz	Muzill	Semi	Basir
الْحَكَمُ	الْعَدْلُ	اللطيفُ	الْخَبِيرُ	الْحَلِيمُ	الْعَظِيمُ	الْغَفُورُ	الشَّكُورُ	الْعَلِيُّ
Hakem	Adl	Latif	Habir	Halim	Azim	Gafur	Šekur	Aliyy
الْكَبِيرُ	الْحَفِيفُ	الْمُهَيِّتُ	الْحَسِيبُ	الْجَلِيلُ	الْكَرِيمُ	الرَّقِيبُ	الْمُجِيبُ	الْوَاسِعُ
Kebir	Hafiz	Mukit	Hasib	Celil	Kerim	Rakib	Mucib	Vasi
الْحَكِيمُ	الْوَدُودُ	الْمَجِيدُ	الْبَاعِثُ	الشَّهِيدُ	الْحَقُّ	الْوَكِيلُ	الْقَوِيُّ	الْمَتِينُ
Hakim	Vedud	Mecid	Bais	Šehid	Hakk	Vekil	Kavivy	Metin
الْوَلِيُّ	الْحَمِيدُ	الْمُصَيِّ	الْمُبْدِئُ	الْمُعِيدُ	الْمُحْيِي	الْمُمِيتُ	الْحَيُّ	الْقَيُّومُ
Veliyy	Hamid	Muhsi	Mubdi	Muid	Muhyi	Mumit	Hayy	Kayyum
الْوَاحِدُ	الْمَاجِدُ	الْوَاحِدُ	الْأَحَدُ	الضَّمَدُ	الْقَادِرُ	الْمُقْتَدِرُ	الْمُقَدِّمُ	الْمُؤَخَّرُ
Vacid	Macid	Vahid	Ehad	Samed	Kadir	Muktedir	Mukaddim	Muahhir
الْأَوَّلُ	الْآخِرُ	الظَّاهِرُ	الْبَاطِنُ	الْوَالِي	الْمُتَعَالِ	الْبَرُّ	التَّوَّابُ	الْمُنْتَقِمُ
Evvel	Ahir	Zahir	Bahn	Vali	Muteal	Berr	Tevvab	Muntekim
الْعَفْوُ	الرَّؤُوفُ	الْمَلِكُ	ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ	الْمُقْسِطُ	الْجَامِعُ	الْغَنِيُّ	الْمُعْنِي	الْمَانِعُ
Afuvv	Rauf	Malikel Mulk	Zuljalali vel ikram	Muksit	Cami	Ganiy	Mugiy	Mani
الضَّارُّ	النَّافِعُ	النُّورُ	الْهَادِي	الْبَدِيعُ	الْبَاقِي	الْوَارِثُ	الرَّشِيدُ	الصَّبُورُ
Darr	Nafi	Nur	Hadi	Bedi'	Baki	Varis	Resid	Sabur

El-Alim – Sveznajući, Er-Rahman – Svemilosni, Er-Rahim – Samilosni, El-Melik – Vladar, El-Kuddus – Sveti, Es-Selam – Izvor mira, El-Muhejmin – Zaštitnik, El-Aziz – Moćni, Et-Tevvab – Koji pokajanje prima, El-Halik – Stvoritelj, El-Bari' – Stvoritelj iz ničega, El-Musavvir – Darovatelj oblika, El-Hakim – Mudri, El-Vedud – Koji voli, El-Baki – Vječni...

Pitanja:

- Šta su esmau-l-husna?
- Zašto nam trebaju Allahova imena?
- Navedi nekoliko Allahovih imena!

IBRAHIM, A.S.

Ibrahim, a.s., spada u red najodabranijih poslanika koji se nazivaju *ulul-azm*. Odabranih poslanika (*ulul-azm*) je bilo šest: Adem, Nuh, Ibrahim, Musa, Isa i Muhammed, alejhiselam (Božiji mir i spas na sve njih!).

Poslan je narodu grada Babilon i okoline, gdje su obožavali Sunce, Mjesec, zvijezde, kipove i druga božanstva.

Ibrahimov otac zvao se Azer, a bavio se izradom kipova koje su obožavali.

Vladar i narod Babilona bacili su Ibrahima u veliku vatru, ali ga je Allah, džellešanu, sačuvao.

Ibrahim, a.s., je protjeran, zajedno sa ženom Sarom, te se nastanio u Palestini.

Njegova druga žena zvala se Hadžera i rodila mu je sina Ismaila, dok mu je Sara, već u kasnim godinama, rodila sina Ishaka, koji je kasnije imao sina Jakuba, a ovaj sina Jusufa. Svi su bili poslanici.

Ibrahim je bio spreman sina Ismaila žrtvovati kao kurban, ali je Allah, dž.š., poslao u zamjenu ovna.

Sa sinom Ismailom obnovio je Kabu i pozvao ljude na hadž.

Imao je nadimak „Halilullah – Allahov prijatelj“.

Za Ibrahima, a.s., vezani su sljedeći obredi: hadž, kurban i sunećenje muške djece.

Pitanja:

- Kome je poslan Ibrahim, a.s.?
- Kako se zvao njegov otac?
- Kako su se zvale njegove žene i sinovi?
- Koji je nadimak Ibrahima i koji su obredi vezani za njega?

PORODICA U ISLAMU

Dužnosti prema roditeljima i rodbini

Često se u Kur'anu odmah nakon poslušnosti Allahu, dž.š., naređuje poslušnost roditeljima, čak i onima koji nisu vjernici. Jedino im nismo obavezni poslušnost u stvarima koje su grijeh.

Čovjek se rađa kao najslabaišnje biće, i njegovi roditelji, posebno majka, vode veliku brigu o njegovom odrastanju, zdravlju, odgoju i obrazovanju.

Zbog svega navedenog, i mi trebamo voditi brigu o roditeljima, posebno ako su bolesni pa im treba njega, ili siromašni pa im treba pomoć.

Muhammed, a.s., je rekao:

*„Allahovo zadovoljstvo je u zadovoljstvu roditelja,
a Allahova srdžba (nezadovoljstvo) je u srdžbi (nezadovoljstvu) roditelja!“*

Posebnu pažnju zaslužuje majka. Muhammed, a.s., je rekao:

„Džennet je pod majčinim nogama!“

Vjernik ima dužnosti prema roditeljima i kada oni presele na bolji svijet. Treba ih se po dobru sjećati, posjećivati njihove prijatelje, činiti dovu za oprost njihovih grijeha i druga dobra djela, sa namjerom da roditeljima poklonimo nagradu tih djela.

Naše dužnosti prema rodbini su: da ih poštujemo, savjetujemo, obilazimo i pomažemo.

- Allah, dž.š., je kazao da će On prekinuti vezu s onim ko prekine rodbinsku vezu!
- Allah, dž.š., će nagraditi velikom nagradom onoga ko pomaže rodbinu!
- Muhammed, a.s., je rekao da neće ući u džennet onaj ko prekida rodbinske veze!

Pitanja:

- Gdje se naređuje poslušnost roditeljima?
- Zašto još dugujemo poslušnost roditeljima?
- Šta je Muhammed, a.s., rekao o poslušnosti prema roditeljima?
- Ko zaslužuje posebnu pažnju?
- Kakve su dužnosti vjernika nakon smrti njegovih roditelja?
- Šta je Muhammed, a.s., rekao o onome ko prekida rodbinske veze?

POSLANIKOVA, A.S., PORODICA I ASHABI

Poslanik Muhammed, a.s., se oženio u 25. godini života sa hazreti Hatidžom, s kojom je u braku proveo 25 godina.

Hazreti Hatidža mu je rodila šestero djece: Kasima, Abdullaha, Rukajju, Zejnebu, Ummu Kulsum i Fatimu. Nakon smrti hazreti Hatidže, Muhammed, a.s., se ženio sa nekoliko žena, ali mu je samo robinja Marija rodila sina Ibrahima.

Sva djeca Poslanika, a.s., osim kćerke Fatime, umrla su još za njegovog života, a Fatima je umrla šest mjeseci poslije smrti Poslanika, a.s.

Poslanikovi unuci su Hasan i Husejn, sinovi Alije i Fatime.

Poslanikovu porodicu nazivamo *ehlul-bejt* i prema njima imamo veliku ljubav, posebno poštovanje i dužnosti.

Sve muslimane koji su živjeli u doba Muhammeda, a.s., s njim se družili i vidjeli ga, i koji su kao muslimani umrli, nazivamo ashabima.

Prema Poslanikovoj porodici i prijateljima dužni smo:

- voljeti ih,
- o njima s poštovanjem govoriti,
- salavat na njih donositi,
- pri izgovoru njihovog imena dodati: *radijallāhu anhu* – „Allah njime bio zadovoljan“.

Pitanja:

- Kaži nešto o Poslanikovoj djeci.
- Ko su ashabi?
- Kako nazivamo Poslanikovu porodicu?

PRIJATELJSTVO

Lijepo je imati dobrog prijatelja, jer dobro društvo daje svoje ukusne plodove, kako na ovom tako i na budućem svijetu.

Muhammed, a.s., imao je mnogo prijatelja. Preporučivao nam je da se družimo sa dobrim i plemenitim ljudima.

O prijateljstvu je Poslanik, a.s., kazao:

Čovjek je u vjeri svoga prijatelja, pa neka svako od vas vidi s kim će prijateljevati!

Najbolji prijatelji kod Allaha je onaj koji je najbolji prema svojim prijateljima!

Oni koji su se voljeli samo radi Allaha, bit će smješteni u hlad na Sudnjem danu, kada drugog hlada ne bude!

Priča o prijateljstvu

Bila su dvojica prijatelja koji su išli pustinjom. Na putu su se porječkali i jedan je udario drugog. Udareni se osjetio povrijeđenim, ali je šutke napisao u pijesku: „Danas sam dobio udarac od mog najboljeg prijatelja.“ Produžili su tako sve dok nisu našli jednu oazu, gdje su se odlučili okupati. Onaj što je dobio udarac zamalo se nije utopio kupajući se, ali život mu je spasio onaj drugi. Kad je došao sebi, urezao je u jednom kamenu: „Danas mi je moj najbolji prijatelj spasio život!“ Onaj koji je udario svog najboljeg prijatelja upita: „Kad sam te udario, poruku si napisao u pijesku, a sada je urezuješ u kamen. Zašto?“ Prijatelj mu odgovori: „Kad nam neko uradi nešto loše, to trebamo zapisati u pijesku da bi vjetrovi izbrisali, ali kad neko napravi nešto dobro, to trebamo ugravirati u kamen da ništa ne može izbrisati!“

Pitanja:

- Šta je govorio i savjetovao Muhammed, a.s., o prijateljstvu?
- Imaš li ti svog najboljeg prijatelja? Kako čuvate vaše prijateljstvo?
- Ispričaj priču o prijateljstvu! Koje su njene poruke?

SURA EL-KADR

BISMILLAHI-R-RAHMANI-R-RAHIM

INNA ENZELNAHU

FI LEJLETI-L-KADR.

VE MA EDRAKE MA

LEJLETU-L-KADR.

LEJLETU-L-KADRI HAJRUN MIN

ELFI ŠEHR.

TENEZZELU-L-MELAIKETU

VE-R-RUHU FIHA BI IZNI RABBIHIM

MIN KULLI EMR.

SELAMUN HIJE HATTA MATLE'IL FEDŽR.

U ovoj kur'anskoj suri se govori o posebnoj mubarek noći Lejletul-kadr, koju obilježavamo 27. noći ramazana, a tražimo je u posljednjoj trećini ramazana. Allah, džellešanuhu, kaže da je ova noć bolja od 1000 mjeseci.

Noć Kadr je prilika kakva se samo jednom u toku cijele godine pojavljuje, pa se zato vjernici trebaju potruditi da se okoriste njenim blagodatima i da uberu njene plodove. U tome smislu, Poslanik, alejhis-selam, kaže:

„Onome ko provede noć Kadr u ibadetu, vjerujući i nadajući se Allahovoj nagradi, Allah će oprostiti sve prethodne grijeh!“

Dakle, tu noć treba provesti u klanjanju dobrovoljnog (nafila) namaza, učenju Kur'ana i učenju dove!

U toj noći lijepo je činiti dovu:

ALLAHUMME INNEKE 'AFUVVUN, TUHIBBUL-'AFVE, FA'FU ANNI!

(Allahu moj, zaista si Ti Onaj Koji prašta, voliš da opraštaš, pa i meni oprosti!)

Pitanja:

- Prouči suru El-Kadr!
- O čemu govori sura Kadr?
- Šta je Muhammed, a.s., rekao o noći Kadr?
- Koja dova se uči u noći Kadr?

MUSA, A.S.

Musa, a.s., spada u red najodabranijih poslanika, koji se nazivaju *ulul-azm*.

Rođen je i odrastao u Egiptu, gdje je njegov narod bio u ropstvu kod faraona.

U Egiptu je stanovao narod Benu Israil (Izraelićani), kojima je vladao faraon. Narod je živio u ropstvu. Faraon je želio da ostane vladar nad narodom zauvijek. Zbog toga je donio odluku da se ubije svako muško novorođenče iz Benu Israila.

Majka je Musaa, a.s., po Božijoj naredbi, u korpi pustila niz rijeku Nil, da bi ga pronašla i usvojila faraonova žena Asja. Tako je Musa, a.s., odrastao na dvoru faraona.

Njegov brat pomagač bio je Harun, a.s., koji je, također, bio poslanik.

Zajedno sa bratom Harunom, pozvao je faraona, svoj i egipatski narod u islam.

Dobio je veliku objavu Tevrat, a odlikovan je i mnogim drugim mudžizama, od kojih su najpoznatije štap i ruka.

Izveo je svoj narod iz egipatskog ropstva u slobodu.

Pitanja:

- Kome je poslan Musa, a.s.?
- Šta je uradila njegova majka po Allahovom naređenju?
- Gdje je odrastao Musa, a.s., a gdje izbjegao?
- Ko je bio njegov pomagač?
- Koju je objavu dobio?
- Koje su njegove najpoznatije mudžize?

MUDŽIZE

Mudžize su nadnaravna ili natprirodna djela, koja su poslanici činili uz Allahovu pomoć, kako bi dokazali svoje poslanstvo.

Primjeri nekih mudžiza koje je Allah dao poslanicima su: Nuhova lađa, Salihova deva, Ibrahimova vatra, Jusufova košulja i tumačenje snova, Ejjubova voda, Musaov štapić i ruka, Davudov glas i obrada željeza, Sulejmanov vjetar, vlast nad džinnima i šejtanima, razumijevanje govora životinja, Junusova riba, Zekerijahov sin Jahja, Isaovo oživljavanje mrtvih, oživljavanje ptica od zemlje, liječenje slijepih i bolesnih, Muhammedov Isra i Miradž.

Najveća mudžiza svih vremena je Kur'an. Nadnaravnost Kur'ana se ogleda kroz mnogo toga:

- u samom izrazu, koji je nenadmašan,
- u vijestima iz prošlosti i nagovještajima budućnosti,
- u nepostojanju kontradiktornosti,
- u govoru o dokazima u prirodi i svemiru koje je nauka tek otkrila ili otkriva, npr., otisak prsta, parnost u svemu, željezo, razvoj embriona...

Pitanja:

- Šta su mudžize?
- Navedi neke mudžize koje su date poslanicima!
- Reci nešto o najvećoj mudžizi.

VRIJEDNOST UČENJA

Stjecati znanje u islamu je farz – stroga obaveza. Allah od nas traži da čitamo, učimo, istražujemo nauke, te proširujemo svoje znanje.

Objava Kur'ana počela je riječima:

„Uči (čitaj) u ime Gospodara svoga Koji stvara!“

Prvi dio objave naređuje da učimo, a drugi dio naredbe govori o tome da učenje mora biti u ime našeg Gospodara. Samo u tom slučaju to će znanje biti korisno i neće biti zloupotrijebljeno.

Znanje se ne stječe samo tokom školovanja, nego tokom cijelog života.

Muhammed, a.s., je pozivao da se uči i proširuje znanje. On se u Meki tajno sastajao u kući Erkam ibn Erkama, kako bi muslimane odgajao i obrazovao, a poslije Bitke na Bedru oslobodio je svakog nemuslimanskog zarobljenika koji bi naučio deset muslimana čitati i pisati.

Muhammed, a.s., je rekao:

Ko bude išao putem traženja znanja, Allah će ga uputiti na jedan od džennetskih puteva. I, doista, meleki svojim krilima natkriljuju učenika koji traži znanje, i, doista, za učenjaka traže oprost oni koji su na nebesima i oni koji su na zemlji, pa čak i ribe u vodi. A prednost učenjaka nad pobožnjakom je kao i prednost punog Mjeseca nad ostalim zvijezdama. I doista su učenjaci nasljednici poslanika, a poslanici nisu ostavili iza sebe ni dinara ni dirhema, već su ostavili znanje, pa ko ga uzme, uzeo je obilnu sreću!

Pitanja:

1. Kojim riječima je počela objava Kur'ana?
2. Gdje su se muslimani tajno sastajali, odgajali i obrazovali?
3. Šta je Muhammed, a.s., rekao o znanju i kako je postupio u Bici na Bedru?
4. Kako će Allah, dž.š., počastiti one koji uče i traže znanje?

DŽUMA-NAMAZ

Džuma-namaz je muslimanska molitva petkom. Isključivo se obavlja u džematu i to umjesto podne-namaza.

Džuma-namaz obavezna je svakom slobodnom, punoljetnom i umno zdravom muslimanu koji se nalazi kod svoje kuće.

Osim imama, za džuma-namaz potrebna su najmanje još tri muškarca.

Džuma-namaz nije obavezna putnicima i ženama, mada je oni mogu klanjati.

Kod džume su obavezni hutba i 2 rekata farza. Hutba se održi poslije sunneta, a prije farza.

Kako se klanja džuma-namaz?

Nakon što se prouči ezan svi prisutni prvo klanjaju sunnet, koji se zanijeti:

Nevejtü en usallije lillahi te'ala salate sunnetil džumu'ati edaen mustakbilel kibleti Allahu ekber!

Ima četiri rekata, i klanja se kao podnevski sunnet.

Poslije sunneta mujezin prouči ezan, a imam (hatib) održi hutbu.

Nakon hutbe klanja se farz, koji se zanijeti:

Nevejtü en usallije lillahi te'ala salate fardil-džumu'ati edaen mustakbilel kibleti iktedejtü bihazel imami Allahu ekber!

Klanja se kao sabahski farz.

Nakon farza lijepo je klanjati još deset rekata, i to: četiri rekata sun-sunneta (klanjaju se kao podnevski sunneti), četiri rekata ahiri-zuhra (klanjaju se kao podnevski farzi), i dva rekata sunnetul-vakta (klanjaju se kao sabahski sunneti).

Poslije namaza prouči se zikir (sa tespihom) i dova.

Za vjernike džuma-namaz ima veliku važnost! Poslanik, a.s., je rekao da se brišu grijesi počinjeni između dvije džume onome ko na iskren i ispravan način obavi džuma-namaz.

Pitanja:

- Šta je džuma-namaz?
- Šta je farz (obavezno) kod džuma-namaza?
- Kako se klanja džuma-namaz?

TERAVIH-NAMAZ

TERAVIH-NAMAZ (ili teravija) je namaz koji se klanja u toku mjeseca ramazana i to između jacijskog sun-sunneta i vitr-namaza.

Teravih-namaz je sunnet i muškarcima i ženama, a može se klanjati pojedinačno i u džematu.

Teravih-namaz ima 20 rekata, a može se klanjati i 8 rekata.

Teravih-namaz se može klanjati na dva načina:

1. Po 2 rekata, tj. da se na svaka 2 rekata predaje selam, a klanjat će se kao sabahski sunneti.
2. Po 4 rekata, tj. da se na svaka 4 rekata predaje selam, a klanjat će se kao ikindijski ili jacijski sunnet. Ovaj način je prihvaćeniji kod evropskih muslimana.

Teravih-namaz ima jedan nijet, bez obzira na koliko se rekata predaje selam.

Najvažnije je srcem donijeti odluku da ćemo klanjati namaz, a teravih-namaz se na arapskom jeziku zanijeti ovako:

Nevejtu en usallije, lillahi teala, salatet-teravihi, išrine rek'aten, edaen mustakbilel kibleti, (iktedejtu bi hazel imami), Allahu ekber.

Prijevod: *Ja odlučih klanjati, u ime uzvišenog Boga – teravih-namaz od 20 rekata, okrenuvši se prema Kibli (a klanjajući za ovim imamom), Bog je najveći!*

Muhammed, a.s., je o ramazanu i teravih-namazu rekao:

Ko provede noći mjeseca ramazana u ibadetu (klanjanju teravih-namaza), vjerujući i nadajući se (Božijoj nagradi), oprostit će mu se njegovi raniji grijesi.

Pitanja:

- *Kad se klanja teravih-namaz?*
- *Kako se klanja teravih-namaz?*
- *Šta je rekao Muhammed, a.s., o ramazanu i teravih-namazu?*

DŽENAZA I BAJRAM-NAMAZ

DŽENAZA-NAMAZ je poseban namaz koji se klanja za umrlog muslimana i muslimanku. Dženaza je farz-kifaje, to jest zajednička dužnost svih muslimana onog mjesta u kojem je vjernik preselio na ahiret.

Glavni sastavni dijelovi dženaza-namaza su:

1. kijam (jedno stajanje) i

2. četiri tekbira:

- prvi u početku namaza iza nijeta,

- drugi poslije Subhaneke (ovdje se iza riječi *ve te'ala džedduke* dodaje *ve dželle sena'uke*),

- treći poslije salavata (*Allahumme salli ala Muhammedin ve ala ali Muhammed...*),

- četvrti poslije dove, odnosno prije predaje selama (ako ne znamo dženazetsku dovu, učimo: *Rabbena atina fid-dunja haseneten ve fil-ahireti haseneten...*)

Ova 4 tekbira imam izgovara naglas, a ostale džematlije u sebi.

BAJRAM-NAMAZ je vadžib i klanja se prvog dana Bajrama ujutro, i to 45 minuta nakon izlaska Sunca pa do podne!

I ramazanski i kurbanski bajram-namaz imaju dva rekata i klanjaju se kao sabahski sunnet, s tim da se dodaju još po tri tekbira na svakom rekatu.

Na prvom rekatu tekbiri se dodaju odmah poslije *Subhaneke*, a na drugom rekatu poslije proučene *Fatihe* i sure. Prilikom izgovaranja tekbira ruke se dižu spram ušiju, kao i kod *iftitahi-tekbira*. Imam će ove tekbire učiti naglas, a muktedije u sebi.

Pitanja:

- Kako se klanjaju bajram-namazi?
- Šta je dženaza-namaz i kako se klanja?

RADNJE KOJE KVARE NAMAZ

Svakom ibadetu vjernik treba da pristupi krajnje ozbiljno i sa poštovanjem.

Postoje radnje koje mogu biti učinjene namjerno ili nenamjerno, a koje kvare namaz.

Namaz kvari:

- ako se izostavi neki namaski šart, svejedno da li je to neki od uvjeta za namaz ili neki od sastavnih dijelova namaza,
- sve ono što pokvari i abdest,
- ako se nešto progovori, ili se u toku namaza zaplače ili nasmije,
- ako se nešto pojede ili popije u toku samog namaza,
- ako se okrenu prsa od Kible,
- ako se zakorači više od dva koraka,
- ako se klanja sa tejemmumom, a dođe voda,
- ako muško i žensko klanjaju u istom safu bez pregrade,
- ako se naprave veće greške prilikom učenja Kur'ana kojima se promijeni značenje kur'anskih ajeta.

Postoje određene radnje koje je pokuđeno (mekruh) raditi, koje ne kvare namaz, ali umanjuju nagradu.

Pitanja:

- *Kako vjernik treba pristupiti obredima?*
- *Koje sve radnje kvare namaz?*

ZIKR I DOVA POSLIJE NAMAZA

Čim predamo posljednji selam u jednom namazu, smatra se da smo taj namaz završili, ali nam je Muhammed, a.s., preporučio da svaki namaz završimo učenjem zikra i namaske dove, u želji da nas Allah, dž.š., posebno nagradi i da nam iz svoje milosti oprostí grijehé.

Zikr poslije namaza uči se ovako:

ALA RESULINA SALAVAT! (Allāhumme salli alā Muhammedin ve alā āli Muhammed)

**SUBHANALLAHI VE-L-HAMDU LILLAHI VE LA ILAHE ILLELLAHU
VALLAHU EKBER VE LA HAVLE VE LA KUVVETE
ILLA BILLAHI-L-'ALIJI-L-'AZIM.**

**E'UZU BILLAHI MINE-Š-ŠEJTANI-R-RADŽIM.
BISMILLAHI-R-RAHMANI-R-RAHIM
ALLAHU LA ILAHE ILLA HUVEL-HAJJUL-KAJJUM.
LA TE'HUZUHU SINETUN VE-LA NEVM.
LEHU MA fiS-SEMAVATI VE MA fiL-ERD.
MEN ZELLEZI JEŠFEU' INDEHU ILLA BI IZNIH.
JA'LEMU MA BEJNE EJDIHIM VE MA HALFEHUM.
VE LA JUHITUNE BI ŠEJ-IN MIN ILMIHI ILLA BI-MA ŠAE.
VESIA KURSIJJUHUS-SEMAVATI VEL-ERD,
VE LA JE-UDUHU HIF-ZUHUMA,
VE HUVEL-ALIJJUL-AZIM.**

- *Ja rabbi ze-l-dželali SUBHANALLAH*
(uči se 33 puta subhanallah).

- *Subhanallahi ve bi hamdihi*
ELHAMDULILLAH

(uči se 33 puta elhamdulillah).

- *Rabbi-l-'alemine te'ala šanuhu ALLAHU*
EKBER (uči se 33 puta Allahu ekber).

LA ILAHE ILLELLAHU VAHDEHU LA
ŠERIKE LEH. LEHU-L-MULKU
VE LEHU-L-HAMDU VE HUVE 'ALA
KULLI ŠEJ'IN KADIR.

VE MA ERSELNAKE ILLA RAHMETEN
LI-L-ALEMIN.

Zatim se prouči dova poslije namaza:

**EL-HAMDU LILLAHI RABBI-L-'ALEMIN, VE-S-SALATU VE-S-SELAMU 'ALA
SEJJIDINA MUHAMMEDIN VE 'ALA ALIHI VE SAHBIHI EDŽME'IN.**

**ALLAHUME RABBENA TEKABEL MINNA SALATENA INNEKE
ENTE-S-SEMI'U-L-ALIM, VE TUB 'ALEJNA JA MEVLANA,
INEKE ENTE-T-TEVVABU-R-RAHIM.**

**ALLAHUME RABBENA ATINA FI-D-DUNJA HASENETEN
VE FI-L-AHIRETI HASENETEN VEKINA 'AZABE-N-NAR.
RABBENAGFIR LI VE LI VALIDEJJE VE LI-L-MU'MININE
JEVME JEKUMU-L-HISAB.**

**SUBHANE RABBIKE RABBI-L-'IZZETI AMMA JESIFUN
VE SELAMUN 'ALE-L-MURSELIN VE-L-HAMDU LILLAHI
RABBI-L-'ALEMIN. EL FATIHA!**

Prijevod dove poslije namaza:

Molim Te, dragi Bože, sačuvaj me od prokletog šejtana.

U ime Boga, Sveopćeg Dobročinitelja, Milostivog.

*Hvala Bogu, Gospodaru svjetova. Neka je Njegova
obilna milost i blagoslov na našeg odabranika,
Muhammeda, a.s., njegov rod i drugove njegove.*

*Milostivi Bože, primi ovaj naš namaz onako kako
primaš od svojih dobrih vjernika. Dragi Bože,
omili nam iman i islam, a omrzni nevjerovanje
i sva grešna djela. Uzvišeni Allahu, daj nam
dobro na ovom i na budućem svijetu i spasi
nas od džehennemske vatre. Gospodaru moj,
pomoz mi, mojoj djeci i potomcima mojim
da ustrajno obavljamo namaz. Primi ovu
dovu iz milosti svoje prema nama, o Ti, Koji si
Najmilostiviji! Gospodaru naš, oprosti mi, mojim
roditeljima i svim muslimanima i muslimankama
na Sudnjem danu. Neka su milost i blagoslov Božiji
svim vjerovjesnicima i poslanicima Njegovim!
Hvala Bogu, Gospodaru svjetova! (El-Fatiha)*

Zadaci:

- Prouči zikr poslije namaza!
- Prouči dovu poslije namaza!

VAŽNOST DŽEMATA I DŽAMIJE

U islamu džemat i džamija imaju istaknuto mjesto. Za džamiju se koristi i riječ Bejtullah – Allahova kuća – što dovoljno govori o ulozi i značaju džamije u životu muslimana. Prva džamija na Zemlji jeste Kaba u Meki, koju je sagradio Ibrahim, a.s., sa svojim sinom Ismailom, a.s.

Poslanik Muhammed, a.s., prvu džamiju gradi nakon dolaska u Medinu, i to u jednom malom mjestu koje se zove Kuba.

O važnosti džemata puno je govorio Muhammed, a.s.:

Allahova ruka (pomoć, milost, blizina) je sa džematom!

Vjernici su poput građevine, čiji se dijelovi međusobno čuvaju i oslanjaju!

Namaz u džematu

Džemat je ne samo zajednica muslimana nego i zajedničko klanjanje namaza.

Namaz u džematu mogu obaviti najmanje dvije osobe. Klanjanje namaza u džematu preporučio nam je Muhammed, a.s., rekavši da je namaz koji se klanja u džematu bolji od namaza koji se klanja napose za dvadeset i pet puta, tj. nagrada je za toliko veća.

Džemat predvodi **imam**, a oni koji klanjaju za imamom nazivaju se **muktedije**.

Muktedije se, iza imama, redaju u safove – redove. Žene se redaju u safove iza muškaraca.

U nijetu za imamom dodajemo riječi:
IKTEDEJTU BI-HĀZEL-IMĀMI.

U džematu – za imamom – moraju se klanjati: džuma, dženaza i bajram-namazi.

Pored tih namaza, u džematu se mogu klanjati i farzi dnevnih namaza, teravih i vitr-namaz uz ramazan.

Imam, kada predvodi namaz, uči Kur'an naglas samo na prva dva rekata u noćnih farz-namaza (akšama, jacije i sabaha). Isto tako, imam uči Kur'an naglas u džumanskom farzu na oba rekata, kao i u bajram-namazima (ramazanskom i kurbanskom).

Pitanja:

- Koliko je vrednije klanjati u džematu nego samostalno?
- Ko predvodi džemat?
- Ko su muktedije?
- Šta se klanja u džematu?
- Šta se mora klanjati u džematu, a ne može samostalno?
- Kada imam uči naglas u namazu?

NAKLANJAVANJE PROPUŠTENIH NAMAZA

Uvjet za namaz jeste da se on obavi u tačno određeno vrijeme.

Namaz nisu dužne obaviti samo osobe koje su izgubile svijest (u komi) i žena u stanju hajza i nifasa.

Ukoliko se slučajno dogodi da neko prespava ili iz nekog drugog razloga izostavi namaz, dužan ga je što prije nadoknaditi.

Prilikom naklanjavanja propuštenih namaza treba se pridržavati sljedećih pravila:

- od propuštenih namaza naklanjavaju se farzi i vitr-namaz,
- ako se propusti sabah-namaz, i naklanjava se isti dan do podne, naklanjati će se i sabahski sunneti,
- prvo se naklanja propušteni, a zatim redovni namaz, osim u slučaju kada je vrijeme redovnog namaza na izmaku,
- naklanjava se onim redom kojim su se namazi izostavili, izuzev ako se izostavi više od pet namaza, jer tada se može naklanjivati po vlastitom izboru,
- kad hoćemo naklanjati izostavljeni namaz, trebamo zanijetiti tako da ispred riječi *fard* dodamo riječ *āhiri*. Naprimjer: za izostavljeni farz sabah-namaza zanijeti se: *Nevejtu en usallije lillāhi teālā salāte āhiri fardi-l fedžri, mustakbilel-kibleti, Allāhu ekber!*

Pitanja:

- Ko nije dužan obavljati namaz?
- Šta je dužan svako ko iz nekog razloga izostavi namaz?
- Koja su pravila kojih se trebamo pridržavati prilikom naklanjavanja?

SURA 'ASR

BISMILLAHI-R-RAHMANI-R-RAHIM

VE-L-'ASR.

INNE-L-INSANE LE-FI HUSR.

ILLE-L-LEZINE AMENU VE 'AMILU-S-SALIHATI

VE TEVASAV BI-L-HAKKI VE TEVASAV BI-S-SABR.

Prijevod:

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!

Tako mi vremena –

čovjek, doista, gubi,

samo ne oni koji vjeruju i dobra djela čine,

i koji jedni drugima istinu preporučuju

i koji jedni drugima preporučuju strpljenje.

Pitanja:

- Prouči suru El-'Asr!
- O čemu govori sura El-'Asr?

GUSUL

Gusul je vjersko kupanje muslimana i muslimanke koje im je Allah, dž.š., strogo naredio u Kur'anu, i to u sljedećim slučajevima:

1. Poslije spolnog općenja.
2. Poslije polucije (izlijevanja sjemena u snu ili na javi). Osoba koja se nalazi u jednom od ova dva stanja zove se džunub – nečista, sve dok se ne okupa.
3. Po prestanku hajza i nifasa. Hajz je mjesečno čišćenje odrasle ženske osobe. Nifas je čišćenje žene poslije poroda.

Neokupanoj osobi zabranjeno je:

- klanjati,
- učiti Kur'an,
- uzimati ili doticati Kur'an bez omota,
- u džamiju ulaziti,
- oko Kabe obilaziti (tavaf činiti).

Pored navedenih stvari, ženama u stanju hajza i nifasa zabranjeno je:

- postiti i
- spolno općiti.

Obavezne stvari (šartovi) kod gusula – kupanja – su:

1. **Gargare** - usta i grlo dobro vodom isprati.
2. **Istinšak** - nos dobro isprati.

3. Gasli-wudžud - cijelo tijelo dobro oprati tako da nigdje suho ne ostane.

Kod kupanja je lijepo (sunnat):

- kupanje početi učenjem Bismille;

- zanijetiti kupanje srcem, a lijepo je to učiniti i riječima:

„Odlučih se okupati da bih bio(la) čist(a) za namaz i da bih se približio(la) Božijoj milosti!“

- kupanje početi tako da se opere najprije glava, zatim desno pa lijevo rame, a potom čitavo tijelo;

- takvo kupanje izvršiti tri puta, koristeći se, po mogućnosti, sapunom ili šamponom.

Pitanja:

- Šta je gusul?
- Kad se gusul mora uzeti?
- Šta je neokupanoj osobi zabranjeno?
- Kako se uzima gusul, koje su obavezne stvari?
- Šta je lijepo (sunnat) uraditi kod kupanja?

TEJEMMUM

Tejemmum je simbolično čišćenje zemljom, radi klanjanja namaza i učenja Kur'ana.

Tejemmum se može uzeti u sljedećim situacijama:

- kada nema vode za abdest ili gusul, ili je ima malo, a potrebna je za piće,
- u slučaju bolesti.

Tejemmum se uzima ovako:

1. donesemo srcem nijet, a možemo ga potvrditi i riječima:
„Odlučih uzeti tejemmum radi klanjanja namaza i otklanjanja nečistoće, približavajući se Uzvišenom Allahu!“
2. dotaknemo suhu zemlju ili zemljani predmet i potaremo lice,
3. ponovo dotaknemo suhu zemlju ili zemljani predmet i potaremo lijevom rukom desnu i desnom lijevu ruku do iza laktova.

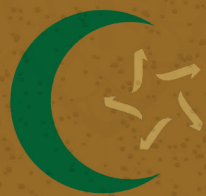
Tejemmum kvari:

- sve što kvari i abdest,
- dolazak vode.

Pitanja:

- Šta je tejemmum?
- Kada se može uzeti tejemmum?
- Kako se uzima tejemmum?
- Šta kvari tejemmum?

Islamska zajednica Bošnjaka u Švedskoj
Adresa: Åkerssjövägen 10, 46153 Trollhättan

Tfn: 0520 499064 | Mobil: 076 310 2447

E mail: kontakt@izb.se
www.izb.se